

به نام خدا

طرح درس دانشکده علوم توانبخشی
دفتر توسعه آموزش

قسمت هایی که با استفاده از برنامه ملی (کوریکولوم) تکمیل می شود. تاریخ تنظیم: 1402/10/23

نام درس		مقطع / رشته	
آناتومی سطحی		کارشناسی / کاردرمانی	
کد درس / دروس پیش نیاز		زمان / مکان برگزاری	
۰۸ / آناتومی اندام فوقانی و تحتانی، آناتومی سر و گردن و تنه		روزهای شنبه ساعت ۱۳ لغایت ۱۵ / دانشکده توانبخشی ساختمان شماره ۲	
تعداد کل واحد درسی:	1	کل مدت زمان تدریس:	26 ساعت
نوع درس	نظری	0.5	0.5
ساعت آموزشی (نظری / عملی / کارآموزی)	۹ ساعت نظری / ۱۷ ساعت عملی		
شرح درس			
دانشجویان و فارغ التحصیلان کاردرمانی در کلینیک های بخش جسمانی جهت بررسی، ارزیابی و مداخله لازم است که بر سطوح آناتومیک و عملکرد اندام ها و مفاصل تسلط کامل داشته باشند.			
هدف کلی			
دانشجو یافتن عضلات و استخوان های مختلف سطحی و عمقی بدن را از طریق لمس، عملکرد و مشاهده می آموزد			
محتوای درس			
<ul style="list-style-type: none">• کلیات آناتومی سطحی و کاربرد آن در کاردرمانی (نظری)• لندهمارک های استخوانی (نظری)• آناتومی سطحی اندام فوقانی (عضلات کمر بند شانه ای، عضلات سر و گردن و صورت) (نظری و عملی)• آناتومی سطحی اندام فوقانی (اعصاب کمر بند شانه ای، سر و گردن و صورت) (نظری و عملی)• آناتومی سطحی اندام فوقانی (عضلات بازو، ساعد) (نظری و عملی)• آناتومی سطحی اندام فوقانی (اعصاب عضلات بازو و ساعد) (نظری و عملی)• آناتومی سطحی اندام فوقانی (عضلات مچ دست و دست) (نظری و عملی)• آناتومی سطحی اندام فوقانی (اعصاب مچ دست و دست) (نظری و عملی)• آناتومی سطحی تنه (عضلات تنه) (نظری و عملی)• آناتومی سطحی تنه (اعصاب تنه) (نظری و عملی)• آناتومی سطحی اندام تحتانی (عضلات لگن و ران) (نظری و عملی)• آناتومی سطحی اندام تحتانی (اعصاب لگن و ران) (نظری و عملی)• آناتومی سطحی اندام تحتانی (عضلات ساق پا) (نظری و عملی)• آناتومی سطحی اندام تحتانی (اعصاب ساق پا) (نظری و عملی)• آناتومی سطحی اندام تحتانی (عضلات مچ پا و پا) (نظری و عملی)• آناتومی سطحی اندام تحتانی (اعصاب مچ پا و پا) (نظری و عملی)• امتحان میان ترم عملی از محتوای اندام فوقانی و سر و گردن (عملی)			

فهرست منابع

منابع شامل کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط می‌باشد.

الف) کتب:

- Bukowski EL. *Muscular analysis of everyday activities. Therefore: Slacks, Last version.*
- Muscolino Joseph, *The muscle and bone palpation manual, Mosby, Last version.*
- حقیر، ح و آذرپژوه، م. آناتومی سطحی و کاربردی عضلات (راهنمای معاینه فیزیکی و الکترو میوگرافی)، مشهد: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مشهد، آخرین چاپ.

ب) مقالات:

- Tehan P. (2002). *SURFACE ANATOMY: The Anatomical Basis of Clinical Examination. Australasian Chiropractic & Osteopathy, 10(1), 57.*
- Morris, V. B., Corrigan, D., Sealy, U., Kokaram, A., O'Dea, M., & Lee, T. C. (2016). *Anatomy from the outside in: A new on-line surface anatomy guide. Journal of anatomy, 228(1), 24.*

ج) محتوای الکترونیکی:

<https://teachmeanatomy.info/>

<https://iaom-us.com/surface-anatomy/>

د) منابع برای مطالعه بیشتر:

- آناتومی سطحی، ویرایش دوم، مولف: دکتر ناصر سلسبیلی (استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران)

گروه آموزشی متولی

کاردرمانی

اساتید دوره

میزان (درصد) مشارکت	Email	مرتبه علمی	نام و نام خانوادگی
۱۰۰ درصد	Mpashmdarfard@gmail.com	استادیار	مرضیه پشم‌دارفرد

جلسه ۱

موضوع درس

کلیات آناتومی سطحی و کاربرد آن در کاردرمانی (نظری)

اهداف رفتاری پایان درس

حیطه شناختی:

- فراگیر بتواند با ذکر مثال کاربرد آناتومی سطحی در کاردرمانی را شرح دهد
- فراگیر بتواند کاربرد بالینی آناتومی سطحی را توضیح دهد.

حیطه عاطفی:

- فراگیر در زمان تدریس، با حرکات سر و برقراری ارتباط چشمی نسبت به موضوع درس توجه نشان دهد.
- فراگیر در زمان تدریس، بصورت فعالانه در بحث های کلاسی شرکت کند و برای پاسخگویی به سوالات استاد پیشقدم شود.

منابع	وسایل کمک آموزشی	زمان (دقیقه)	روش تدریس	محتوای درس
تمام منابع اعلام شده	پاورپوینت تخته وایت بورد	۱۲۰ دقیقه	یادگیری با رویکرد سخنرانی یادگیری با استفاده از مولاژ	<ul style="list-style-type: none"> • نشان دادن طرح درس و طرح دوره ی واحد آناتومی سطحی به دانشجویان و ایجاد پیش زمینه ی ذهنی در ارتباط با محتواهایی که تدریس خواهد شد • بیان اهداف درس و اهداف جلسه • توضیح ماهیت کلی واحد آناتومی سطحی • توضیح کاربرد آناتومی سطحی در کاردرمانی و ارائه ی مثال های کلی • جمع بندی مطالب ارائه شده • مشخص نمودن سرفصل مطالبی که جلسه ی آینده تدریس خواهد شد جهت پیش خوانی دانشجویان.
ارزشیابی درس				
پرسش و پاسخ ابتدای جلسه آینده / ارزشیابی پایان ترم				

جلسه ۲

موضوع درس

لندمارک های استخوانی (نظری)

اهداف رفتاری پایان درس

حیطه شناختی:

- فراگیر بتواند مهمترین لندمارک های استخوانی را نام ببرد.
- فراگیر بتواند نحوه ی شناسایی مهمترین لندمارک های استخوانی را بیان کند.

حیطه عاطفی:

- فراگیر در زمان تدریس، با حرکات سر و برقراری ارتباط چشمی نسبت به موضوع درس توجه نشان دهد.
- فراگیر در زمان تدریس، بصورت فعالانه در بحث های کلاسی شرکت کند و برای پاسخگویی به سوالات استاد پیشقدم شود.

منابع	وسایل کمک آموزشی	زمان (دقیقه)	روش تدریس	محتوای درس

تمام منابع اعلام شده	پاورپوینت تخته وایت بورد	۱۲۰ دقیقه	یادگیری با رویکرد سخنرانی یادگیری با استفاده از مولاژ	<ul style="list-style-type: none"> تعریف، توضیح و اهمیت پیدا کردن لندمارک های استخوانی. دانشجویان به صورت عملی دو به دو روی همدیگر لندمارک های استخوانی را شناسایی کنند. مشخص نمودن سرفصل مطالبی که جلسه ی آینده تدریس خواهد شد جهت پیش خوانی دانشجو. جمع بندی مطالب ارائه شده ارائه تکلیف برای جلسه آینده
ارزشیابی درس				
پرسش و پاسخ ابتدای جلسه آینده / ارزشیابی پایان ترم				

جلسه ۳ و ۴

موضوع درس				
آناتومی سطحی اندام فوقانی (عضلات و اعصاب کمر بند شانه ای، عضلات سر و گردن و صورت) (نظری و عملی)				
اهداف رفتاری پایان درس				
<p style="text-align: right;">حیطه شناختی:</p> <ul style="list-style-type: none"> فراگیر بتواند عضلات و اعصاب ناحیه صورت و سر و گردن را شناخته و به خوبی روی مولاژ و یا هم کلاسی خود مشخص و نشان دهد. فراگیر عضلات و اعصاب ناحیه کمر بند شانه ای را شناخته و به خوبی روی مولاژ و یا هم کلاسی خود مشخص و نشان دهد. <p style="text-align: right;">حیطه عاطفی:</p> <ul style="list-style-type: none"> فراگیر در زمان تدریس، با حرکات سر و برقراری ارتباط چشمی نسبت به موضوع درس توجه نشان دهد. فراگیر در زمان تدریس، بصورت فعالانه در بحث های کلاسی شرکت کند و برای پاسخگویی به سوالات استاد پیشقدم شود. 				
منابع	وسایل کمک آموزشی	زمان (دقیقه)	روش تدریس	محتوای درس
تمام منابع اعلام شده	پاورپوینت تخته وایت بورد	۱۲۰ دقیقه	یادگیری با رویکرد سخنرانی یادگیری مبتنی بیمارنما	<ul style="list-style-type: none"> بیان اهداف جلسه تعریف، توضیح و اهمیت پیدا کردن عضلات و مسیر عصبی سرو گردن و صورت و عضلات کمر بند شانه ای. دانشجویان به صورت عملی دو به دو روی همدیگر عضلات سرو گردن و صورت و عضلات کمر بند شانه ای را شناسایی کنند. دانشجویان به صورت عملی دو به دو روی همدیگر مسیر عصبی سرو گردن و صورت و عضلات کمر بند شانه ای را شناسایی و با خودکار رسم کنند. مشخص نمودن سرفصل مطالبی که جلسه ی آینده تدریس خواهد شد جهت پیش خوانی دانشجو. جمع بندی مطالب ارائه شده ارائه تکلیف برای جلسه آینده

ارزشیابی درس

پرسش و پاسخ ابتدای جلسه آینده / ارزشیابی پایان ترم

جلسه ۵ و ۶

موضوع درس

آناتومی سطحی اندام فوقانی (عضلات و اعصاب بازو، ساعد) (نظری و عملی)

اهداف رفتاری پایان درس

حیطه شناختی:

- فراگیر بتواند عضلات و اعصاب ناحیه بازو را شناخته و به خوبی روی مولاژ و یا هم کلاسی خود مشخص و نشان دهد.
- فراگیر بتواند عضلات و اعصاب ناحیه ساعد را شناخته و به خوبی روی مولاژ و یا هم کلاسی خود مشخص و نشان دهد.

حیطه عاطفی:

- فراگیر در زمان تدریس، با حرکات سر و برقراری ارتباط چشمی نسبت به موضوع درس توجه نشان دهد.
- فراگیر در زمان تدریس، بصورت فعالانه در بحث های کلاسی شرکت کند و به سوالات استاد پاسخ دهد.

منابع	وسایل کمک آموزشی	زمان (دقیقه)	روش تدریس	محتوای درس
تمام منابع اعلام شده	پاورپوینت تخته وایت بورد	۱۲۰ دقیقه	یادگیری با رویکرد سخنرانی یادگیری مبتنی بر بیمارنا	<ul style="list-style-type: none"> • بیان اهداف جلسه • تعریف، توضیح و اهمیت پیدا کردن عضلات و مسیر عصبی بازو و ساعد. • دانشجویان به صورت عملی دو به دو روی همدیگر عضلات بازو و ساعد را شناسایی کنند. • دانشجویان به صورت عملی دو به دو روی همدیگر مسیر عصبی بازو و ساعد را شناسایی و با خودکار رسم کنند. • مشخص نمودن سرفصل مطالبی که جلسه ی آینده تدریس خواهد شد جهت پیش خوانی دانشجویان. • جمع بندی مطالب ارائه شده • ارائه تکلیف برای جلسه آینده

کار/تجربه های عملی/تکالیف

پرسش در رابطه با محتوای جلسه / ارزشیابی پایان ترم

ارزشیابی درس

پرسش و پاسخ ابتدای جلسه آینده / ارزشیابی پایان ترم

جلسه ۷ و ۸

موضوع درس

آناتومی سطحی اندام فوقانی (عضلات و اعصاب مچ دست و دست) (نظری و عملی)

اهداف رفتاری پایان درس

حیطه شناختی:

- فراگیر بتواند عضلات و اعصاب ناحیه مچ دست را شناخته و به خوبی روی مولاژ و یا هم کلاسی خود مشخص و نشان دهد.
- عضلات و اعصاب ناحیه دست را شناخته و به خوبی روی مولاژ و یا هم کلاسی خود مشخص و نشان دهد.

حیطه عاطفی:

- فراگیر در زمان تدریس، با حرکات سر و برقراری ارتباط چشمی نسبت به موضوع درس توجه نشان دهد.
- فراگیر در زمان تدریس، بصورت فعالانه در بحث های کلاسی شرکت می کند و به سوالات استاد پاسخ دهد.

منابع	وسایل کمک آموزشی	زمان (دقیقه)	روش تدریس	محتوای درس
تمام منابع اعلام شده	پاورپوینت تخته وایت بورد	۱۲۰ دقیقه	یادگیری با رویکرد سخنرانی یادگیری مبتنی بر بیمارنا	<ul style="list-style-type: none"> • بیان اهداف جلسه • تعریف، توضیح و اهمیت پیدا کردن عضلات و مسیر عصبی مچ دست و دست. • دانشجویان به صورت عملی دو به دو روی همدیگر عضلات مچ دست و دست را شناسایی کنند. • دانشجویان به صورت عملی دو به دو روی همدیگر مسیر عصبی مچ دست و دست را شناسایی و با خودکار رسم کنند. • مشخص نمودن سرفصل مطالبی که جلسه ی آینده تدریس خواهد شد جهت پیش خوانی دانشجویان. • جمع بندی مطالب ارائه شده • ارائه تکلیف برای جلسه آینده

کار/تجربه های عملی/تکالیف

فراگیر مروری بر آنچه در واحد آناتومی سطحی آموخته بود اعم از روش های پیدا کردن لندمارک های استخوانی، اعصاب و عضلات مهم اندام فوقانی داشته باشد.

ارزشیابی درس

پرسش در رابطه با محتوای جلسه / ارزشیابی پایان ترم

جلسه ۹ و ۱۰

موضوع درس

آناتومی سطحی تنه (عضلات و اعصاب تنه) (نظری و عملی)

اهداف رفتاری پایان درس

حیطه شناختی:

- فراگیر بتواند عضلات و اعصاب ناحیه مچ دست را شناخته و به خوبی روی مولاژ و یا هم کلاسی خود مشخص و نشان دهد.
- فراگیر بتواند عضلات و اعصاب ناحیه دست را شناخته و به خوبی روی مولاژ و یا هم کلاسی خود مشخص و نشان دهد.

حیطه عاطفی:				
<ul style="list-style-type: none"> • فراگیر در زمان تدریس، با حرکات سر و برقراری ارتباط چشمی نسبت به موضوع درس توجه نشان دهد. • فراگیر در زمان تدریس، بصورت فعالانه در بحث های کلاسی شرکت می کند و به سوالات استاد پاسخ دهد. 				
منابع	وسایل کمک آموزشی	زمان (دقیقه)	روش تدریس	محتوای درس
تمام منابع اعلام شده	پاورپوینت تخته وایت بورد	۱۲۰ دقیقه	یادگیری با رویکرد سخنرانی یادگیری مبتنی بر بیمارنا	<ul style="list-style-type: none"> • بیان اهداف جلسه • تعریف، توضیح و اهمیت پیدا کردن عضلات و مسیر عصبی تنه. • دانشجویان به صورت عملی دو به دو روی همدیگر عضلات تنه را شناسایی کنند. • دانشجویان به صورت عملی دو به دو روی همدیگر مسیر عصبی تنه را شناسایی و با خودکار رسم کنند. • مشخص نمودن سرفصل مطالبی که جلسه ی آینده تدریس خواهد شد جهت پیش خوانی دانشجویان. • جمع بندی مطالب ارائه شده • ارائه تکلیف برای جلسه آینده
کار/تجربه های عملی/تکالیف				
مروری بر چگونگی یافتن عضلات و اعصاب تنه در افراد برای جلسه ی آینده				
ارزشیابی درس				
پرسش در رابطه با محتوای جلسه حاضر و جلسه قبل /ارزشیابی پایان ترم				

جلسه ۱۱ و ۱۲ و ۱۳

موضوع درس				
آناتومی سطحی اندام تحتانی (عضلات لگن و ران) (نظری و عملی)				
اهداف رفتاری پایان درس				
<p style="text-align: right;">حیطه شناختی:</p> <ul style="list-style-type: none"> • فراگیر بتواند عضلات و اعصاب ناحیه لگن را شناخته و به خوبی روی مولاژ و یا هم کلاسی خود مشخص و نشان دهد. • فراگیر بتواند عضلات و اعصاب ناحیه ران را شناخته و به خوبی روی مولاژ و یا هم کلاسی خود مشخص و نشان دهد. <p style="text-align: right;">حیطه عاطفی:</p> <ul style="list-style-type: none"> • فراگیر در زمان تدریس، با حرکات سر و برقراری ارتباط چشمی نسبت به موضوع درس توجه نشان دهد. • فراگیر در زمان تدریس، بصورت فعالانه در بحث های کلاسی شرکت می کند و برای پاسخگویی به سوالات استاد پیشقدم شود. 				
منابع	وسایل کمک آموزشی	زمان (دقیقه)	روش تدریس	محتوای درس

تمام منابع اعلام شده	پاورپوینت تخته وایت بورد مولاژ	۱۲۰ دقیقه	یادگیری با رویکرد سخنرانی یادگیری مبتنی بر بیمارنا	<ul style="list-style-type: none"> • بیان اهداف جلسه • تعریف، توضیح و اهمیت پیدا کردن عضلات و مسیر عصبی لگن و ران. • دانشجویان به صورت عملی دو به دو روی همدیگر عضلات لگن و ران را شناسایی کنند. • دانشجویان به صورت عملی دو به دو روی همدیگر مسیر عصبی لگن و ران را شناسایی و با خودکار رسم کنند. • مشخص نمودن سرفصل مطالبی که جلسه ی آینده تدریس خواهد شد جهت پیش خوانی دانشجو. • جمع بندی مطالب ارائه شده • ارائه تکلیف برای جلسه آینده
ارزشیابی درس				
پرسش در رابطه با محتوای جلسه / ارزشیابی پایان ترم				

جلسه ۱۴ و ۱۵

موضوع درس				
<ul style="list-style-type: none"> • آناتومی سطحی اندام تحتانی (عضلات ساق پا) (نظری و عملی) • آناتومی سطحی اندام تحتانی (اعصاب ساق پا) (نظری و عملی) • آناتومی سطحی اندام تحتانی (عضلات مچ پا و پا) (نظری و عملی) • آناتومی سطحی اندام تحتانی (اعصاب مچ پا و پا) (نظری و عملی) 				
اهداف رفتاری پایان درس				
<p style="text-align: right;">حیطه شناختی:</p> <ul style="list-style-type: none"> • فراگیر بتواند فراگیر بتواند عضلات و اعصاب ناحیه ساق پا و مچ پا را شناخته و به خوبی روی مولاژ و یا هم کلاسی خود مشخص و نشان دهد. • فراگیر بتواند عضلات و اعصاب ناحیه پا را شناخته و به خوبی روی مولاژ و یا هم کلاسی خود مشخص و نشان دهد. <p style="text-align: right;">حیطه عاطفی:</p> <ul style="list-style-type: none"> • فراگیر در زمان تدریس، با حرکات سر و برقراری ارتباط چشمی نسبت به موضوع درس توجه نشان دهد. • فراگیر در زمان تدریس، بصورت فعالانه در بحث های کلاسی شرکت می کند و به سوالات استاد پاسخ دهد. 				
منابع	وسایل کمک آموزشی	زمان (دقیقه)	روش تدریس	محتوای درس
تمام منابع اعلام شده	پاورپوینت تخته وایت بورد	۱۲۰ دقیقه	یادگیری با رویکرد سخنرانی یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی	<ul style="list-style-type: none"> • بیان اهداف جلسه • تعریف، توضیح و اهمیت پیدا کردن عضلات و مسیر عصبی ساق پا، مچ پا، پا. • دانشجویان به صورت عملی دو به دو روی همدیگر عضلات ساق پا، مچ پا، پا را شناسایی کنند. • دانشجویان به صورت عملی دو به دو روی همدیگر مسیر عصبی ساق پا، مچ پا، پا را شناسایی و با خودکار رسم کنند.

ارزشیابی درس

پرسش در رابطه با محتوای جلسه حاضر و جلسه قبل / ارزشیابی پایان ترم